

Granskning av årsredovisning 2016

Region Jönköpings län

Innehåll

1. Inledning	2
1.1 Bakgrund och syfte.....	2
1.2 Revisionsfrågor	2
1.3 Avgränsning och omfattning	2
1.4 Revisionskriterier.....	3
2. Organisation och resultatuppföljning	4
2.1 Redovisningssystemets uppbyggnad och verksamhetsrapporter	4
2.2 Redovisning per nämnd	6
3. Resultatanalys.....	7
3.1 Övergripande analys	7
3.2 Resultat per nämnd.....	9
4 Rättvisande räkenskaper.....	11
4.1 Granskningens genomförande	11
4.2 Bokslutsprocessen	11
4.3 Redovisningsprinciper	11
4.4 Uppföljning av iakttagelser från tidigare år.....	12
4.5 Iakttagelser vid revision av resultat- och balansräkningar.....	13
4.6 Granskning av intern kontroll – redovisningsrevision	14
5 God ekonomisk hushållning	15
5.1 Balanskravet	15
5.2 Finansiella mål	15
5.3 Verksamhetsrelaterade mål.....	16
6. Svar på revisionsfrågor.....	19

1. Inledning

1.1 Bakgrund och syfte

I kommunallagen (1991:900) anges att revisorerna årligen, i den omfattning som följer av god revisionsred, ska granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden. Revisorerna prövar om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig. I lag om kommunal redovisning (1997:614) finns bl.a. bestämmelser avseende årsredovisningens syfte, vilka delar årsredovisningen ska bestå av och vilken funktion som ansvarar för upprättandet.

Redovisningsrevisionen ska ge revisorerna underlag för att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Den omfattar granskning av regionens årsredovisning, delårsbokslut, intern kontroll samt granskning av olika system och redovisningsrutiner. Syftet med granskningen är att den ska vara ett underlag till revisorernas ställningstagande i revisionsberättelsen.

1.2 Revisionsfrågor

Granskningen av årsredovisningen utgår från en riskanalys och följande revisionsfrågor är aktuella i denna granskning:

- Är årsredovisningen upprättad enligt gällande Lag om kommunal redovisning samt gällande rekommendationer avseende god redovisningsred?
- Ger årsredovisningen en rättvisande bild av resultat och ställning?
- Är balanskravet uppfyllt?
- Har verksamheten bedrivits på ett sätt som gör att fullmäktiges beslutade mål för god ekonomisk hushållning uppnåtts?

1.3 Avgränsning och omfattning

Granskningen är utförd enligt god revisionsred med särskilt beaktande av den landstingskommunala särarten. Detta innebär att revisionen planerats och genomförts på ett sådant sätt att informationen i årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter. En revision innefattar att granska ett urval av underlag för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna. I revisionen ingår också att pröva de redovisningsprinciper som använts i verksamheten. Planeringen är genomförd med utgångspunkt i en risk- och väsentlighetsanalys. Det innebär att vi har koncentrerat våra insatser där risken för väsentliga fel är störst. Riskbedömningen påverkas bl.a. av posternas storlek, mängden transaktioner samt förekomst av komplexa transaktioner och svåra bedömningar.

Beaktande har även skett av de iakttagelser som noterades vid granskningen av delårsrapport 2:2016 per den 31 augusti 2016.

Granskningen har omfattat de delar i årsredovisningen som rör finansiell information samt berörda avsnitt/delar avseende måluppfyllelsen.

1.4 Revisionskriterier

Granskningen utgår i huvudsak från följande revisionskriterier:

- ▶ Kommunallagen
- ▶ Lag om kommunal redovisning
- ▶ Rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning
- ▶ God revisionssed i kommunal verksamhet 2014
- ▶ Budget med verksamhetsplan 2016, Flerårsplan 2017-2018

Rapporten har faktagranskats av ekonomidirektör, redovisningschef och budgetchef.

2. Organisation och resultatuppföljning

Region Jönköpings län (regionen) bildades 1 januari 2015. Detta innebär att den verksamhet som tidigare bedrevs i Landstinget i Jönköpings län samt Regionförbundet Jönköpings län nu ingår i regionen. I samband med detta genomfördes en organisationsförändring av de tidigare sjukvårdsområdena. Från att sjukvården tidigare varit uppdelad i de geografiska enheterna Jönköpings sjukvårdsområde, Högländets sjukvårdsområde och Värnamo sjukvårdsområde är den nu fördelad i områdena *Medicinsk vård*, *Kirurgisk vård* och *Psykiatri och rehabilitering*. *Medicinsk diagnostik* var sedan tidigare organiserad som en länsövergripande verksamhet. Förutom dessa fyra verksamhetsområden finns följande verksamhetsområden:

- Folktandvården
- IT-centrum
- Kommunal utveckling
- Länstrafiken
- Utbildning och kultur
- Verksamhetsstöd och service (fr.o.m. 2016 ingår även Regionfastigheter)
- Vårdcentralerna Bra Liv

Utöver detta finns ett regionledningskontor som leds av regiondirektören, som bl.a. ansvarar för övergripande strategiska frågor samt bereder ärenden till den politiska ledningen.

2.1 Redovisningssystemets uppbyggnad och verksamhetsrapporter

I redovisningssystemet är sedan tidigare verksamheten uppdelad i 15 *resultatområden*. Varje resultatområde kan sedan delas upp ytterligare i resultatenheter/kliniker och även ännu mer detaljerat i ansvarskoder.

Alla resultatområden, förutom regionövergripande verksamhet, lämnar vid årsbokslutet en verksamhetsberättelse innehållande resultat- och balansrapport samt analyser och kommentarer till budgetavvikelser. I verksamhetsberättelserna ingår även åtgärdsplaner.

I resultatområdenas redovisade nettokostnad ingår direkta intäkter och kostnader som hör till verksamheten samt kostnader för utnyttjade tjänster från stödfunktioner såsom löpande administration, IT-kostnader, medicinsk diagnostik och lokalkostnader. Stödfunktionerna utgör egna resultatområden som har egen budget och resultatredovisning.

För 2016 och 2015 är resultatområdenas nettokostnadsavvikelse fördelad enligt följande:

Resultatområde	2016 Avvikelse mot budget (mnkr)	2015 Avvikelse mot budget (mnkr)
Regionövergripande	133	233
Verksamhetsnära funktion	3	-1
IT-centrum	-1	-3
Verksamhetsstöd och service	4	25
Privata Vårdgivare	9	5
Vårdcentralerna Bra Liv	-8	-2
Medicinsk Diagnostik	15	-1
Folktandvården	5	3
Medicin	-47	-147
Kirurgi	-78	-116
Psykiatri och rehabilitering	2	-11
Utbildning och kultur	-1	2
Utbildning och kultur naturbruk	0	0
Länstrafiken	-44	-1
Kommunal utveckling	0	0
Total avvikelse verksamhetens nettokostnad	-9	-14

I denna redovisning framgår respektive stöd- och serviceverksamhets avvikelse mot budget separat.

Av tabellen framgår att underskotten för medicin och kirurgi har minskat väsentligt jämfört med föregående år.

Avvikelserna i regionövergripande verksamhet och länstrafiken kommenteras i stycke 3.2.

2.2 Redovisning per nämnd

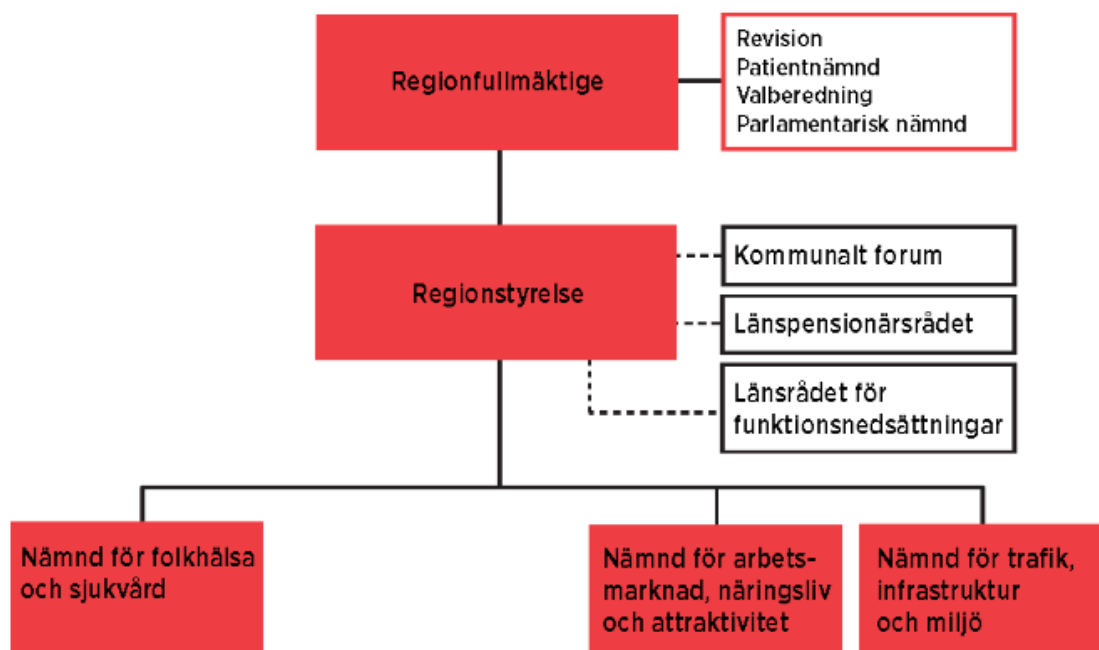

Bild 1: Regionen beskriver sin politiska organisation enligt ovan.

I årsredovisningen för 2016 finns en driftsredovisning där resultat per nämnd framgår.

Vi noterar i vår granskning att det, i likhet med föregående år, finns vissa svårigheter att följa den återkoppling som regionfullmäktige erhåller via driftsredovisning per nämnd i årsredovisningen och den redovisning som sker i de verksamhetsberättelser som upprättas av verksamhetsområdena.

Kommentar/Bedömning:

Regionens verksamhet redovisas i dagsläget utifrån flera olika perspektiv i den ekonomiska redovisningen. Det saknas idag en tydlig och transparent koppling mellan de olika perspektiven, vilket bedöms försvåra den ekonomiska analysen samt förståelsen för hur åtgärdsplaner ska upprättas och förankras. En risk finns att det är oklart för de olika nämnderna och verksamhetsområdena vilket resultat de ansvarar för. Det är även oklart hur regionen ska arbeta med att styra de regiongemensamma kostnaderna.

Under 2017 har arbetet med att anpassa redovisningen till nämndorganisationen utvecklats vidare.

3. Resultatanalys

3.1 Övergripande analys

Resultaträkning, mnkr	Utfall 2016	Budget 2016	Avvikelse mot budget	Prognos vid delår 2016:2	Avvikelse mot prognos	Utfall 2015
Verksamhetens intäkter	2 039	1 749	290	1 953	86	1 913
Verksamhetens kostnader	- 11 287	- 10 991	- 296	- 11 241	- 46	- 10 678
Avskrivningar	- 385	- 383	- 2	- 381	- 4	- 369
Verksamhetens nettokostnad	- 9 634	- 9 625	- 9	- 9 669	36	- 9 134
Skatteintäkter	7 801	7 809	- 8	7 762	+39	7 407
Generella statsbidrag och utjämning	2 045	2 045	0	2 045	0	1 962
Resultat före finansnetto	212	229	- 17	138	74	235
Finansnetto	104	45	59	122	- 18	157
Årets resultat	316	274	42	260	56	392

Resultatet ovan och analysen är enligt fullfonderingsmodellen. Resultatet enligt blandmodellen uppgår till 160 mnkr.

Kommentarer till resultatet för verksamhetsåret 2016:

- Årets resultat uppgår till 316 mnkr, vilket är 42 mnkr högre än budget och 56 mnkr högre än prognosen som upprättades vid delårsbokslutet 2:2016.
- Verksamhetens nettokostnad är 9 mnkr högre än budget. Avvikelsen kommenteras i nästa avsnitt.
- Ett antal "jämförelsestörande" poster ingår i verksamhetens nettokostnad, bl.a:
 - Engångsnedskrivning av anläggningstillgångar, 39 mnkr
 - Bidrag till infrastrukturinvestering, 10 mnkr Bidraget är totalt 32 mnkr och av detta 20 mnkr är finansierat genom att upplösning har skett av de avsatta medel som överförts då Regionförbundet i Jönköpings län övergick till regionen.
 - Ej utnyttjat statligt stöd avseende flyktingsituationen, +25 mnkr
- Finansnettot överstiger budgeten med 59 mnkr. Främsta orsaken till den positiva avvikelsen är att kostnaden för värdesäkring av pensioner blev betydligt lägre än budget.

3.2 Resultat per nämnd

I årsredovisningen lämnas ekonomisk information om de olika nämnderna i en särskild driftsredovisning/driftsbudget.

Driftsredovisning per nämnd och område	Utfall 2016	Budget 2016	Avvikelse mot budget	Andel av budget	Bokslut 2015	Nettokostnadsförändring	Förändring i %
Nämnden för folkhälsa och sjukvård (FS)	8 412	8 374	-38	- 0,5 %	8 200	-212	-2,6 %
Nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet (ANA)	234	245	11	4,5 %	215	-19	-8,8 %
Nämnden för trafik, infrastruktur och miljö (TIM)	773	732	-41	-5,6 %	689	-84	-12,2 %
Patientnämnden	1	1	0	0,0 %	1	0	0,0 %
Regionstyrelsen (RS)	214	273	59	21,6 %	42	-172	-409,5 %
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNAD	9 634	9 625	-9	-0,1 %	9 147	-487	-5,3 %

Nedan lämnas kommentarer till nettokostnaden för respektive nämnd:

Nämnden för folkhälsa och sjukvård

Av regionens totala budgeterade nettokostnad utgör nämndens verksamhet 87 %. Även mindre procentuella avvikelser får därför stor effekt på regionens samlade resultat.

Under 2014 beslutades om en åtgärdsplan som syftade till att minska kostnaderna för specialiserad somatisk vård med 150 mnkr. Under 2016 har budgetavvikelserna minskat väsentligt jämfört med föregående år. I årsredovisningen framgår att det främst är minskning av antalet vårdplatser som är förklaringen till att budgetavvikelsen är lägre än föregående år.

Nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

Överskottet beror huvudsakligen på att budgeterade utvecklingsmedel inte har fördelats till projektverksamheten.

Nämnden för trafik, infrastruktur och miljö

Nämnden redovisar ett underskott mot budget som uppgår till 41 mnkr eller 5,6 % av budget. Avvikelserna finns både för intäkter och kostnader.

Under året har resandet ökat både när det gäller ungdomar, serviceresor och övriga resenärer. Trots detta avviker biljettintäkterna negativt med 13 mnkr mot budget. Detta beror bl.a. på att zonstrukturen har gjorts om så att det blir billigare att åka längre sträckor. Intäkterna via Resplus har minskat med 6 mnkr jämfört med föregående år. Nämnden föreslog under 2016 en prisjustering för vissa biljettyper men förslaget antogs inte av Regionfullmäktige.

Det finns ett antal kostnader som överstiger budgeten:

- Högre indexkostnadsutveckling än budgeterat för regionbusstrafiken.
- Underskott avseende Krösatågen, 17 mnkr, beroende på högre personalkostnader för operatören än planerat samt kostnader för ersättningstrafik vid fordonsbrist och banarbeten.
- Underskott avseende Västtågen, där det har varit ersättningstrafik samt högre kostnader för rörliga produktionskostnader och omförhandling av trafikavtalet.
- Serviceresorna har ökat i antal och längd, vilket inte kompenseras med höjd budget.

I bokslutet finns en skuld, uppgående till 4 mnkr, avseende kostnadstäckning till Västtrafik för ersättningsbussar. Beloppet är en uppskattning av Jönköpings Länstrafik. Parterna är inte överens om vilket belopp som ska regleras och slutlig uppgörelse kommer att ske under 2017.

Regionstyrelsen

Regionstyrelsen visar ett överskott uppgående till 59 mnkr. Överskottet består bl.a. av ej ianspråktagen reserv för oförutsedda kostnader 26 mnkr, ej utfördelade bidrag för flyktingmottagande 17 mnkr, överskott regionledningskontoret 9 mnkr samt ej utnyttjad budget för kompetensutveckling 7 mnkr.

Kommentar/Bedömning:

Regionen redovisar ett resultat som överstiger budget och föregående års resultat. Överskottet förklaras till stora delar av ett positivt finansnetto. Den beslutade åtgärdsplanen med kostnadsanpassningar inom främst den somatiska specialiserade vården bedöms ha haft en finansiell effekt och minskat budgetavvikelsen.

4 Rättvisande räkenskaper

En förutsättning för att kunna göra en bedömning av om regionens ekonomi är i balans är att räkenskaperna är rättvisande. Detta innebär bl.a. att samma redovisningsprinciper ska tillämpas vid såväl delårsbokslut som årsbokslut samt att redovisningen, enligt gällande redovisningsregler, avspeglar de händelser som förekommit i regionen under aktuellt räkenskapsår.

4.1 Granskningens genomförande

Granskningen har utgått från den samlade redovisningen för regionen som helhet. Det är utifrån helheten som riskbedömningen av den finansiella informationen i årsredovisningen har skett. En bedömning har gjorts av balansräkningens poster och de enskilda resultatområdenas del i posterna. Vid denna bedömning har hänsyn tagits till beloppens samlade storlek och om balansposterna innehåller svårare bedömningar och värderingar.

Analys har skett av resultatområdenas verksamhetsberättelser, resultatredovisning, och utvalda poster i balansräkningarna. Vid besök på ett antal utvalda verksamhetsområden har fördjupad granskning skett mot bokslutsdokumentation och räkenskapsmaterial. De verksamhetsområden som har besökts är folktandvården, kirurgisk vård, medicinsk diagnostik, medicinsk vård, länstrafiken, verksamhetsstöd och service samt centrala ekonomiavdelningen. På detta sätt har granskningsinsatsen koncentrerats till de områden i regionens samlade redovisning där vi har bedömt att risken för väsentliga fel är störst.

4.2 Bokslutsprocessen

En väsentlig del av granskningen är att förstå regionens bokslutsprocess och de övergripande rutiner och kontroller som finns för att säkerställa att den finansiella informationen inte innehåller väsentliga fel. Att upprätta ett komplett årsbokslut för en komplex verksamhet som regionen samt att upprätta en omfattande årsredovisning ställer höga krav på fastställda tidplaner och väl fungerande rutiner.

Kommentar/Bedömning:

Rutiner och fastställda ansvarsområden vid upprättande av årsbokslut och årsredovisning bedömer vi vara väl genomarbetade och kända i organisationen.

4.3 Redovisningsprinciper

Lagen om kommunal redovisning är grunden för hur årsredovisningen och upplysningar ska utformas för kommuner och landsting. Rådet för kommunal redovisning är ett normgivande organ för god redovisningssed i kommuner/landsting. Rådet har gett ut ett antal rekommendationer som behandlar olika redovisningsfrågor i årsredovisningen. Avvikelser från rekommendationerna ska lämnas i särskild upplysning i årsredovisningen.

I granskningen ingår att bedöma de redovisningsprinciper som används vid upprättande av bokslut och årsredovisning. Redovisningen ska vara upprättad i enlighet med den kommunala redovisningslagen och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning samt andra anvisningar. Ny lagstiftning och nya redovisningsprinciper ska beaktas. För att nå

jämförbarhet mellan åren är det av vikt att redovisningsprinciperna är oförändrade och att upplysningar lämnas om avvikelser sker mot tidigare använda principer.

Kommentar/Bedömning:

I likhet med tidigare år avviker redovisning av pensioner samt snittning av basbeloppseffekt mot de rekommendationer som finns. Detta behandlas i avsnitt 4.4.

Vår bedömning är, med undantag av ovanstående, att Region Jönköpings län i allt väsentligt följer Lagen om kommunal redovisning samt rekommendationerna från Rådet för kommunal redovisning.

4.4 Uppföljning av iakttagelser från tidigare år

I tidigare års revisionsrapporter framkommer följande iakttagelse:

Landstinget redovisar pensionskostnaderna enligt den så kallade fullfonderingsmodellen med motivet att därigenom få en mer rättvisande pensionsredovisning. Specifik analys av bokslutet som upprättas i enlighet med blandmodellen saknas i årsredovisningen, dock omfattar merparten av analyserna även blandmodellen. Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt uppfyller kraven på rättvisande räkenskaper och är upprättad enligt god redovisningssed. Denna bedömning gör vi eftersom årsredovisningen omfattar ett sifferbokslut som uppfyller kraven i Lagen om kommunal redovisning (dvs. bokslut utifrån blandmodellen).

Bokföringen av ett genomsnitt för basbeloppseffekt, vid beräkning av avsättning för pensioner, är inte i enlighet med god redovisningssed.

Kommentar/Bedömning:

Denna iakttagelse och bedömning kvarstår.

4.5 Lakttagelser vid revision av resultat- och balansräkningar

Avsättning för pensioner

Total avsättning till pensioner inklusive löneskatt uppgår till 8 502 mnkr (föregående år 8 461 mnkr) och består av följande poster:

	2016-12-31	2015-12-31
Avsatt enligt blandmodell KPA	2 739	2 578
Ansvarsförbindelse	3 901	4 067
Avsatt enligt fullfondering KPA	6 640	6 645
Extra KPA	2	1
Snittjustering	120	77
Avsatt till pension ÄDELpension	58	60
Avsättning förtroendevalda	22	23
Regionförbundet	-	3
Avsatt till pensioner inklusive justeringar	6 842	6 809
Löneskatt 24,26%	1 660	1 652
Total avsättning till pensioner inklusive löneskatt	8 502	8 461

Enligt de beräkningar som erhålls från KPA, avseende pensionsskuldens utveckling, varierar skulden stort mellan åren. Det är ett antal parametrar, bl.a. utveckling av räntenivå och uppräknings av basbelopp, som påverkar de prognostiserade skuldens storlek. För att utjämna variationerna mellan åren räknar regionen fram ett rullande genomsnitt. Snittjusteringen har påverkat årets resultat med 53 mnkr.

I blandmodellen redovisas pensionsskulden exklusive snittning.

Hyrestvist

En hyrestvist har funnits avseende hyresnivån för lokaler för Vårdcentralen Hälsan 2. Tvisten är avgjord till regionens fördel. Effekterna av domen kommer att redovisas i 2017 års resultat och medföra en resultatförbättring med ca 7 mnkr.

Vårdvalet

Två privat drivna vårdcentraler har tecknat avtal med underleverantör med möjlighet till att ta emot digitala besök. Ersättningen för detta digitala läkarbesök ingår i vårdvalet och hanteras av Region Jönköpings län. Vid bokslutstillfället borde ytterligare 6 mnkr redovisats som kostnad för denna verksamhet 2016.

Kommentar/Bedömning:

De avvikelser som har noterats vid granskning av resultat- och balansräkningarna för 2016 uppgår totalt sett till ej väsentliga belopp.

4.6 Granskning av intern kontroll – redovisningsrevision

Under året har även granskning av intern kontroll avseende redovisningsrevisionen skett. Denna del av granskningen är inriktad på de processer, som bedömts vara av störst vikt för att säkerställa att den finansiella informationen blir korrekt hanterad vid årsbokslutet. Granskningen är även inriktad mot de områden där risken för väsentliga fel bedöms vara störst.

Granskningen avser inte att täcka samtliga risker eller brister i den interna kontrollen.

Löner och personalkostnader utgör en väsentlig del av regionens resultaträkning. I årets granskning har registeranalyser av löner under perioden januari – oktober 2016.

Granskningen har bl.a. omfattat:

- Stora enskilda transaktioner
- Höga bruttobelopp per person
- Dubbla poster
- Dubbla personnummer
- Källskatteavdrag
- Arbetsgivaravgifter

Utvalda belopp har stickprovsvis granskats mot underlag.

Under året har även översiktlig granskning skett av rutiner för försäkringsskydd, avstämningsrutiner för väsentliga konton samt momshantering.

Granskningen vid årsskiftet har särskilt inriktats på rutiner för att säkerställa att kostnader och intäkter redovisas på rätt räkenskapsår samt manuella bokföringsordrar.

För resultat och balanskonton som har visat på väsentliga och oväntade avvikelser jämfört med föregående år har fördjupad analys skett. Kontoanalyser har stickprovsvis skett på "känsliga" konton såsom representation, skadestånd, juridiska konsultationer, kurser och konferenser, bidrag m.m.

Kommentar/Bedömning:

Vi har noterat att den interna kontrollen i inköps- och fakturahanteringsprocessen har stärkts genom en bättre arbetsfördelning.

Inga iakttagelser eller avvikelser har framkommit vid vår granskning av stickproven.

5 God ekonomisk hushållning

5.1 Balanskravet

Avstämning av balanskravet är gjord enligt blandmodellen.

Årets resultat enligt blandmodellen (mnr)	160,0
+ Realisationsförluster	0,0
- Realisationsvinster (vid försäljning av anläggnings-tillgångar)	- 4,0
Balanskravsunderskott från tidigare år	0,0
SUMMA	156,1

Balanskravet är uppfyllt och det finns inga tidigare underskott att återställa.

5.2 Finansiella mål

Bland regionens fastställda utgångspunkter betonas vikten av en långsiktig och uthållig finansiering. För att på lång sikt trygga verksamhetens finansiering, ska årligen ett resultat nås, som innebär att nödvändiga investeringar kan finansieras med egna medel. Dessutom ska det finnas utrymme för ett visst sparande för pensioner som tjänats in före 1998.

För att säkerställa god hushållning ur ett finansiellt perspektiv ska mål om egenfinansiering över tid uppnås. Detta innebär att årets resultat tillsammans med avskrivningsmedel ska finansiera investeringsutgifterna.

I årsredovisningen framgår att varje generation bör bära kostnaderna för den service som den generationen beslutar om och själv konsumerar.

Det finns ett *finansiellt mål* i budgeten för 2016:

- Egenfinansiering av investeringar ska vara 100 %.

Måluppfyllelse per 31 december 2016:

Region Jönköpings län redovisar ett överskott på 316 mnr för 2016, vilket motsvarar 3,2 % av skatteintäkter och statsbidrag. Årets resultat inklusive avskrivningar överstiger årets nettoinvesteringar med 89 mnr, vilket innebär att investeringarna har egenfinansierats och det finansiella målet är uppfyllt. Under 2016 har investeringarna uppgått till 620 mnr, vilket är 70 mnr lägre än budget men 150 mnr högre än föregående år. Investeringar i byggnader och mark utgör 444 mnr. Under åren 2013-2015 har investeringarna uppgått till 361 mnr – 627 mnr per år. För åren 2017 – 2019 bedömer regionen att investeringarna kommer att uppgå till i genomsnitt 780 mnr per år.

5.3 Verksamhetsrelaterade mål

I Budget med verksamhetsplan 2016, som fullmäktige beslutat om, beskrivs det övergripande ledningssystemet. Likt tidigare år är utgångspunkten för regionens styrning att genom god hushållning förverkliga visionen ”För ett bra liv i en attraktiv region”. Verksamheten ska bedrivas ändamålsenligt och kostnadseffektivt med en finansiering som långsiktigt garanterar verksamheten. God hushållning med offentliga medel ska skapa värde för medborgarna. Visionen beskrivs tillsammans med följande utgångspunkter (de benämns fortfarande som övergripande strategiska mål i bilden nedan):

- Bra folkhälsa
- God vård
- Regional utveckling
- Kostnadseffektivitet
- Systemsyn och förbättring/förnyelse
- Långsiktig och uthållig finansiering

Ledningssystemet bygger på principen Balanced Scorecard (balanserat styrkort) som är indelat i perspektiven medborgare/kund, process/produktion, lärande/förnyelse, medarbetare och ekonomi, se bild nedan. Utifrån dessa perspektiv har det fastställts strategiska mål, framgångsfaktorer och systemmätetal. Av budgetdokumentet framgår att måltalen för systemmätetalen är högt satta för att stimulera till förnyelse och förbättring av arbetssätt, vilket gör att full måluppfyllelse för varje enskilt systemmätetal inte kan förväntas. Det anges att måluppfyllelsen nog ska följas upp och analyseras och vid behov ska handlingsplaner upprättas.

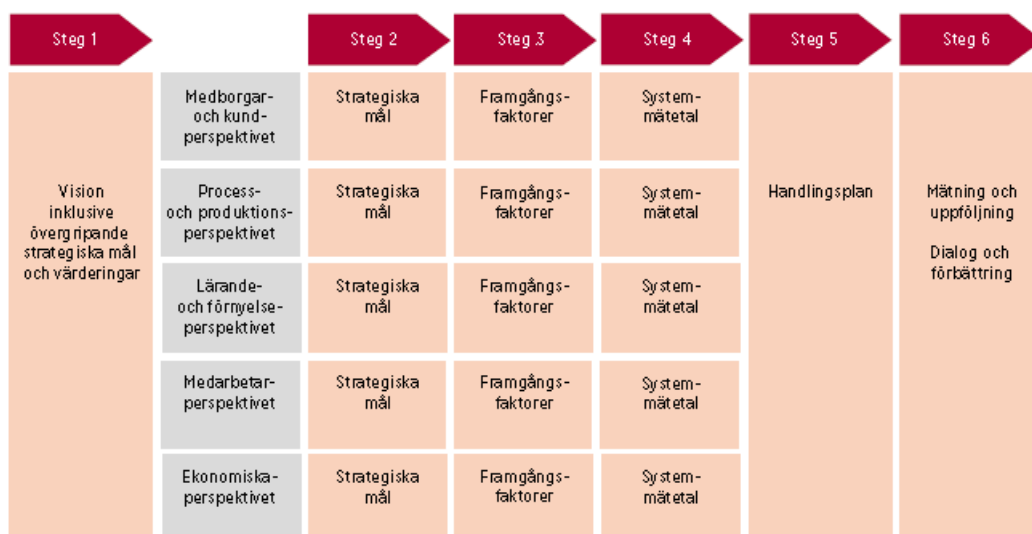

Bild 2: Regionens styrmodell, hämtad från Budget med verksamhetsplan 2016

Måluppfyllelse per 31 december 2016

Utgångspunkterna avser hela verksamheten och i förvaltningsberättelsen redovisar regionen en sammanfattning över utgångspunkternas ”måluppfyllelse”. Strategiska mål och framgångsfaktorer redovisas i årsredovisningen utifrån verksamhetsdelarna (folkhälsa och sjukvård, tandvård, regional utveckling, medarbetare och miljö, stöd och service) med koppling till de olika perspektiven i Balanced Scorecard.

Nedanstående tabell visar måluppfyllelsen för fastställda systemmätetal. Systemmätetalen presenteras utifrån följande resursfördelningsområden; primärvård, specialiserad vård,

tandvård, utbildning, kultur, trafik och infrastruktur och verksamhetsgemensamma mätetal. Hur regionen tar fram resultatet för respektive systemmätetal omfattas inte av denna granskning.

		2016-12-31	Andel i %	2015-12-31	Andel i %
Antal systemmätetal/mål som är uppfyllda		33	52	35	49
Antal systemmätetal/mål som är delvis uppfyllda		19	30	21	29
Antal systemmätetal/mål som inte är uppfyllda		11	17	16	22
Antal systemmätetal/mål som mäts i årsbokslutet		63	100	72	100

Det finns totalt 64 (f.å.75) fastställda systemmätetal. Av årsredovisningen framgår att det är 1 mätetal som inte kunnat mätas i årsbokslutet 2016. Målet avser kundtillfredsställelse, resultat i nationell patientenkät och det anges att jämförelse inte är möjlig att göra, då konceptet för nationell patientenkät har förändrats sedan föregående år. I sammanställningen över systemmätetalen framgår även att det finns tre mätetal som saknar målvärde. Av de 63 mätetal som anges i tabellen ovan så är 59 jämförbara med föregående år. För dessa 59 mätetal som är jämförbara konstateras att 28 mätetal har ett bättre resultat än föregående år, 8 mätetal är i nivå med föregående år och 23 tal har ett sämre utfall än 2015.

Regionen gör bedömningen att god hushållning, både finansiellt och verksamhetsmässigt, uppnås för verksamhetsåret 2016. Denna bedömning grundar sig både på hur verksamheten utvecklats i förhållande till regionfullmäktiges fastställda mål och hur verksamhetens resultat förhåller sig till landstings/regionsektorn i övrigt. 83 % av mätetalen är uppfyllda eller delvis uppfyllda vilket är en större andel än föregående år, då siffran var 78 %. Regionen har under den gångna femårsperioden nått resultat som i genomsnitt uppgår till 3,7 % av skatter och statsbidrag, vilket överträffar den nivå på drygt 2 % som krävs för pågående och planerade investeringar. Under perioden 2004-2014 har regionens investeringar i stort sett egenfinansierats. Från och med 2015 går Region Jönköpings län in i en ny period (2015-2025) där egenfinansiering sammantaget ska uppnås.

Kommentar/Bedömning

Region Jönköpings län beskriver utgångspunkterna i årsredovisningen för 2016 och ger en sammanfattande beskrivning av det arbete som genomförts under året och som påverkar måluppfyllelsen.

Systemmätetalen redovisas likt tidigare år på ett strukturerat sätt, vilket ger en tydlig information avseende fastställd målnivå, måluppfyllelse per 31 december 2016, förändring i jämförelse med de två föregående åren samt vilka gränsvärden som gäller för de olika måluppfyllelsenivåerna (grönt, gult och rött). Vi noterar i vår granskning att det är fler systemmätetal som utvecklats positivt än negativt i jämförelse med föregående år. Årsredovisningen innehåller inga åtgärdsplaner/handlingsplaner för de systemmätetal som inte når måluppfyllelse per 31 december 2016. Det finns i de flesta fall en beskrivning/ förklaring till varför måluppfyllelse inte nås.

Utgångspunkten för regionens styrmodell (se bild 1 ovan) är att verksamheten ska bedrivas ändamålsenligt och kostnadseffektivt. Vår bedömning är att redovisning av måluppfyllelsen kan utvecklas för att tydliggöra regionens bedömning om verksamheten har bedrivits med god hushållning. **De strategiska målen och framgångsfaktorerna** som beskrivs i steg 2 och 3 i bilden ovan redovisas i årsredovisningen utifrån perspektiven i **balanced scorecard** med en uppdelning i; *folkhälsa och sjukvård, tandvård, regional utveckling, medarbetare samt miljö, stöd och service.*

Systemmätetalen i sin tur är indelade efter *primärvård, specialiserad vård, tandvård, utbildning, kultur, trafik och infrastruktur och verksamhetsgemensamma mätetal.* Som tidigare framförts så är bedömningen att denna redovisning inte på ett tydligt sätt kopplar ihop utfallet av systemmätetalen och deras utveckling mellan åren till måluppfyllelsen för de strategiska målen och framgångsfaktorerna.

Regionens bedömning är att god hushållning uppnås 2016, både finansiellt och verksamhetsmässigt. Denna bedömning grundar sig dels på hur verksamheten utvecklats i förhållande till fullmäktiges mål, dels på hur verksamhetens resultat förhåller sig till landstings/regionsektorn i övrigt. 83 % av mätetalen är uppfyllda/delvis uppfyllda och det fastställda finansiella målet är uppfyllt. Utifrån detta resonemang är vår bedömning att god ekonomisk hushållning uppnåtts för 2016. Vår bedömning är dock att transparensen och tydligheten i styrmodellen kan utvecklas och att handlingsplaner med konkreta åtgärder bör presenteras i årsredovisningen för de systemmätetal som inte når måluppfyllelse. Handlingsplanerna bör innehålla tidplaner och förväntad effekt.

Den höga investeringsvolymen som planeras de kommande åren kommer att innebära en ökad utmaning för att uppnå det finansiella målet om egenfinansiering av investeringar.

6. Svar på revisionsfrågor

Är årsredovisningen upprättad enligt gällande Lag om kommunal redovisning samt gällande rekommendationer avseende god redovisningssed?

Vår bedömning är att årsredovisningen i allt väsentligt är upprättad i enlighet med gällande lagstiftning och gällande rekommendationer avseende god redovisningssed med undantag av redovisning av avsättning till pensioner enligt fullfonderingsmodellen samt snittning av basbeloppseffekt.

Samma redovisningsprinciper har använts vid delårsbokslut och årsbokslut för 2016.

Ger årsredovisningen en rättvisande bild av resultat och ställning?

Vår bedömning är att årsredovisningen i huvudsak, ger en rättvisande bild av resultat och ställning.

Är balanskravet uppfyllt?

Balanskravet för 2016 är uppfyllt.

Har verksamheten bedrivits på ett sätt som gör att fullmäktiges beslutade mål för god ekonomisk hushållning uppnåtts?

Regionens bedömning är att god hushållning uppnås 2016, både finansiellt och verksamhetsmässigt. Denna bedömning grundar sig dels på hur verksamheten utvecklats i förhållande till fullmäktiges mål, dels på hur verksamhetens resultat förhåller sig till landstings/regionsektorn i övrigt. 83 % av måtetalen är uppfyllda/delvis uppfyllda och det fastställda finansiella målet är uppfyllt. Utifrån detta resonemang är vår bedömning att god ekonomisk hushållning uppnåtts för 2016. Vår bedömning är dock att transparensen och tydligheten i styrmodellen kan utvecklas och att handlingsplaner med konkreta åtgärder bör presenteras i årsredovisningen för de systemmätetal som inte når måluppfyllelse. Handlingsplanerna bör innehålla tidplaner och förväntad effekt.

Den höga investeringsvolymen som planeras de kommande åren kommer att innebära en ökad utmaning för att uppnå det finansiella målet om egenfinansiering av investeringar.

Jönköping 2017-03-29

Helena Patrikson
Certifierad kommunal revisor
och Auktoriserad revisor

Ulrika Stränge
Certifierad kommunal revisor

Anders Hellqvist
Certifierad kommunal revisor